Gemeente
Westerkwartier

Budgetoverhevelingen, septembercirculaire 2023 en overige wijzigingen

Inhoudsopgave

Inleiding 3
1. Samenvatting 4
2. Budgetoverhevelingen 5
Programma 2 – Verkeer, vervoer en waterstaat 5
Programma 3 – Sport, cultuur en recreatie 6
Programma 5 – Sport, cultuur en recreatie 6
Programma 6 – Sociaal domein 8
Programma 7 – Volksgezondheid en milieu 8
Programma 8 – Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing 9
A. Overzicht Overhead (taakveld 0.4) 10
B. Overzicht algemene dekkingsmiddelen (incl C. Overzicht vennootschapsbelasting) 10
D. Overzicht Reserves (taakveld 0.10) 11
3. Verwerking septembercirculaire 2023 12
A. Overzicht Overhead (taakveld 0.4) 12
B. Overzicht algemene dekkingsmiddelen 12
4. Overige wijzigingen 13
Programma 5 – Sport, cultuur en recreatie 13
Programma 6 – Sociaal domein 13
Programma 8 – Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing 14
Algemene dekkingsmiddelen 15
Bijlage 1. Overzicht begrotingswijzigingen programmaniveau 17
Bijlage 2. Totaaloverzicht budgetoverhevelingen 18

Inleiding

Dit is de laatste financiële rapportage over 2023. Die heeft als primair doel het doen van voorstellen voor budgetoverheveling van de begroting 2023 naar de begroting 2024. Daarnaast verwerken we de septembercirculaire 2023 en is een aantal overige wijzigingen opgenomen.

Zoals al aangekondigd in de tweede bestuursrapportage is de nu voorliggende rapportage aanvullend op de cyclus zoals die vastligt in de financiële verordening.

Overhevelen van budgetten conform de door u vastgestelde spelregels
Deze rapportage bevat voorstellen voor budgetoverheveling. Op 22 april 2020 stelde u vast dat dit mag, mits het gaat om eenmalige specifieke activiteiten. Structurele budgetten worden dus niet overgeheveld. Eenmalige specifieke activiteiten kunnen eenmalig begroot zijn of voor meerdere jaren een impuls geven. Voor ieder voorstel tot budgetoverheveling moet aangegeven zijn voor welk doel het budget bestemd was, waarom het niet besteed is in het begrote jaar en wanneer de besteding wel plaats zal vinden en in welke omvang. In deze rapportage zijn de door ons voorgestelde overhevelingen opgenomen die voldoen aan uw kaders.

In de samenvatting op de volgende pagina geven we op inhoud de essentie van deze rapportage weer.

Burgemeester en wethouders van de gemeente Westerkwartier,

A. van der Tuuk,
burgemeester

R. Kleijnen,
gemeentesecretaris

1. Samenvatting

In dit voorstel tot budgetoverhevelingen, verwerking septembercirculaire en laatste aanpassingen van de begroting 2023 stellen wij u onderstaande wijzigingen voor:

1. In totaal voor € 4,5 miljoen aan budgetten over te hevelen naar 2024.
2. De septembercirculaire met een financieel effect van € 1,3 miljoen positief te verwerken in de begroting 2023.
3. Een aantal overige wijzigingen met een financieel effect van € 2,9 mln. positief in 2023 door te voeren.

Financieel perspectief 2023 dat volgt uit de verwerking van deze rapportage

In onderstaande tabel is weergegeven met welk saldo we 2023 zijn gestart en wat de effecten van de bestuursrapportages betekenen voor de totale ontwikkeling van de financiële ruimte. Tenslotte is het effect van deze rapportage verwerkt in de tabel.

(bedragen x € 1.000, + is voordeel)	**Saldo begroting**	Bijstelling 1e BR	**Totaal na 1e BR**	Bijstelling 2e BR	**Totaal na 2e BR**	**Laatste wijziging**	**Totaal na wijziging**
Ontwikkeling financiële ruimte	**0**	-489	-489	3.851	3.362	4.143	**7.505**

Na verwerking van de budgettaire consequenties uit dit document bedraagt het totaal begroot resultaat ten opzichte van de primitieve begroting € 7,5 miljoen positief.

1. Budgetoverhevelingen van in totaal € 4,5 miljoen aan incidentele middelen naar 2024

Conform de door uw raad vastgestelde spelregels hebben we in beeld gebracht welke resterende incidentele middelen in aanmerking komen voor budgetoverheveling. Deze budgetoverheveling heeft geen effect op het begrotingssaldo. Het zorgt ervoor dat we middelen die over 2023 resteren met ingang van 2024 mogen inzetten voor hetzelfde doel.

In hoofdstuk 2 van dit document lichten we de budgetoverhevelingen toe. In bijlagen 2 is een tabel opgenomen met een totaaloverzicht van alle wijzigingen.

2. Verwerking septembercirculaire 2023 met een positief effect op het saldo van € 1,3 miljoen

In de raadsbrief bij de septembercirculaire is het gepresenteerde positieve effect voor het meerjarenbeeld van deze circulaire voor jaarschijf 2023 € 1,3 miljoen. In hoofdstuk 3 lichten we de verwerking van de septembercirculaire verder toe.

3. Overige wijzigingen met een positief effect op het saldo van € 2,9 miljoen

Daarnaast stellen we een aantal overige begrotingswijzigingen voor, deze worden in hoofdstuk 4 toegelicht.

2. Budgetoverhevelingen

Op 22 april 2020 stelde u vast dat budgetoverhevelingen mogen, mits het gaat om eenmalige specifieke activiteiten. Structurele budgetten worden dus niet overgeheveld. Eenmalige specifieke activiteiten kunnen eenmalig begroot zijn of voor meerdere jaren een impuls geven. Voor ieder voorstel tot budgetoverheveling moet aangegeven zijn voor welk doel het budget bestemd was, waarom het niet besteed is in het begrote jaar en wanneer de besteding wel plaats zal vinden en in welke omvang. In deze rapportage zijn de door ons voorgestelde overhevelingen opgenomen die voldoen aan uw kaders.

In onze begroting worden budgetten voor een specifiek jaar beschikbaar gesteld. In dat jaar kunnen ze besteed worden. Soms vindt vertraging plaats in de besteding van de middelen. Als deze beschikbaar moeten blijven in een volgend jaar moet de raad daar een besluit over nemen. Als geen actie wordt ondernomen vallen deze middelen vrij in de jaarrekening.

Over te hevelen budgetten worden in 2023 toegevoegd aan de Reserve overheveling niet uitgegeven budget om vervolgens in 2024, met een eerste begrotingswijziging, weer te worden onttrokken aan de Reserve overheveling niet uitgegeven budget.
In 2024 wordt op basis van realisatiecijfers 2023 de overheveling nog eens beoordeeld. Dit kan leiden tot een bijstelling van de overheveling in de eerste bestuursrapportage 2024.

Het voorstel is om voor per saldo € 4,5 miljoen (2022: € 4,2 miljoen) aan budgetten over te hevelen. Onderstaand wordt een toelichting gegeven op deze budgetoverhevelingen.

Programma 2 – Verkeer, vervoer en waterstaat

Afvoer slootruigte milieustraat de Tweemat (€ 150.000)
Voor het afvoeren van de opgebouwde voorraad slootruigte op de milieustraat is een bedrag begroot voor 2023 van € 550.000. De werkzaamheden zijn eind dit jaar niet afgerond. De verwachting is dat er een bedrag van € 150.000 resteert. Dit bedrag wordt overgeheveld naar 2024, zodat de werkzaamheden begin 2024 afgerond kunnen worden.

Herinrichting parkeerplaats Liekeblom/De Schans (€ 90.000)
Vanuit het voormalige project Leek-Nietap-Terheijl is nog een restant budget van ca. € 90.000 beschikbaar. Dit restant wordt ingezet als voorbereidingskrediet voor de herinrichting van de Schans/ parkeerterrein Liekeblom. Dit project loopt nog door in 2024 met hopelijk zicht op subsidiebijdragen om dit project ook daadwerkelijk uit te kunnen gaan voeren. De herinrichting heeft geen wettelijke grondslag, zonder subsidiebijdragen wordt het project heroverwogen.

Verbetering toegankelijkheid mindervaliden centrum Marum inclusief straatmeubilair (€ 55.000)
Het centrum van Marum is min of meer als Share Space ingericht. Dit houdt in dat er gezocht is naar een goede balans in de inrichting van het gebied tussen het verkeer, verblijf en alle ruimtelijke functies. Deze aanpak stimuleert de eigen verantwoordelijkheid en normaal, sociaal gedrag bij mensen in het verkeer. Dit betekent dat er weinig gereguleerd is. Door het ontbreken van verhoogde trottoirbanden, drempels etc. hebben vooral de visueel gehandicapten moeite om zelfstandig door het gebied te gaan. Om de toegankelijkheid voor minder validen in het centrum van Marum te verbeteren worden aanpassingen verricht. Een nog beschikbaar eenmalig budget voor aanschaf van straatmeubilair wordt aan het werk toegevoegd. Straatmeubilair was niet in de

verbetering meengenomen. De uitvoering wordt nog dit jaar gestart. In verband met levertijden wordt het werk in 2024 afgerond.

Fietspaaltjesproject Zuidhorn (€ 35.000)
De raad heeft in december 2021 de verkeersvisie vastgesteld. In het uitvoeringsprogramma ervan is onder andere het uitvoeringsprogramma fiets als taak opgenomen. Dit uitvoeringsprogramma wordt dit najaar nog in de markt gezet om een extern adviesbureau hiervoor het nodige werk te laten verrichten. De eerste stap is inzicht krijgen in de kwaliteiten en knelpunten van het fietsnetwerk. Hierbij moet gekeken worden naar fietspadbreedte, markering, verhardingssoort etc. De gemeenteraad wordt ook tijdens dit proces meegenomen. Het eindproduct is een fietsplan waar ook de fietspaaltjes deel van uitmaken. Na afronding van het fietsplan kan een start worden gemaakt met het fietspaaltjesproject.

Wegenlegger (€ 20.000)
Een wegenlegger is een document waarin vermeld staat wie verantwoordelijk is voor het onderhoud van een openbare weg. De voormalige gemeenten beschikten al wel over een wegenlegger, waarbij de één actueler is dan de andere. De wegenleggers worden geharmoniseerd. In 2023 is gestart met het opstellen, oplevering vindt plaats in 2024.

Programma 3 – Sport, cultuur en recreatie

Opstellen bedrijventerreinenvisie (€ 25.000)
In het CUP is € 50.000 voor de bedrijventerreinenvisie opgenomen. De besteding van deze middelen zal deels in 2023 en deels in 2024 plaatsvinden. De visie wordt naar verwachting in april 2024 opgeleverd en vervolgens aangeboden aan de raad.

Programma 5 – Sport, cultuur en recreatie

Visie recreatie en toerisme (€ 442.500)
Uitvoeringsagenda van de visie recreatie en toerisme is vastgesteld voor 4 jaar (2022-2025). Er zijn veel werkzaamheden en projecten die langere tijd (langer dan 1 jaar) in beslag nemen. En omdat dit jaar, om verschillende redenen, het opzetten van de Regiomarketing niet is gelukt gaan we ervan uit dat de projecten die daarmee samenhangen volgend jaar worden opgepakt en de bijbehorende budgetten in 2024 worden gebruikt.

Erfgoeddeal (€ 263.000)
Initiatiefnemer is de Gebiedsraad Middag Humsterland waarbij de gemeente als penvoerder optreedt. Het project loopt tot 1 januari 2025 en heeft vertraging opgelopen door wisselingen en opzeggen vrijwillige leden Gebiedsraad en procedure oprichten rechtsvorm /aanstellen personele ondersteuning Gebiedsraad. Inmiddels is een aanvang gemaakt met een verkenning naar de bereidheid van agrariërs om mee te werken aan de pilots. De verwachting is dat de afrekeningen in de loop van 2024 plaatsvinden en het budget dan uitgegeven wordt.

Onderhoud gemeentelijke rijksmonumenten (€ 250.000)
Met vaststelling van de eerste bestuursrapportage 2023 is € 250.000 opgenomen voor onderhoud aan gemeentelijke molens en de Borg Nienoord. In de praktijk blijkt het ambitieus te zijn om de onderhoudswerkzaamheden op Nienoord en eigen molens tijdig uitgevoerd te krijgen in 2023. Dit komt door schaarste aan capaciteit bij aannemers. Daarbij komt urgentie door de schade die onverwacht aan de molen Fortuna in Noordhorn is ontstaan. Bij het vervolg van de aanpak van het

onderhoud zijn twee kanttekeningen te maken. Ten eerste moet de molen Fortuna in Noordhorn in 2024-2025 nog hersteld worden en ten tweede vragen de werkzaamheden op Nienoord en andere gemeentelijke monumenten ook om middelen in 2024-2025.

Zonnedak minima Topsporthal Leek (€ 200.000)
Over het project heeft besluitvorming plaatsgevonden en zijn een aantal technische uitwerkingen gemaakt hoe we de panelen kunnen plaatsen. Bij de realisatie hebben we op dit moment te maken met een complicerende factor: Enexis heeft aangegeven het project niet in 2023 te kunnen aansluiten en wijst daarbij op lokale problemen op het elektriciteitsnet in dit specifieke gedeelte van Leek. We staan op een wachtlijst en hevelen daarom het budget bedoeld voor het realiseren van zonnepanelen voor minima over naar 2024. Om de realisatie binnen handbereik te houden, wordt een alternatieve locatie uitgewerkt, als we voor de Topsporthal in 2024 geen transportcapaciteit kunnen krijgen.

Verduurzaming vastgoed – sport (€ 180.227)
Diverse verduurzamingsmaatregelen zijn nog niet uitgevoerd in verband met nog lopende wettelijk verplichte onderzoeken en de problemen rond de netcongestie. Ook de lange levertijden van producten en installaties, en het gebrek aan uitvoerend personeel leidt tot vertraging. Voor dit programma gaat het om € 180.227. De dekking van de maatregelen uit de reserve verduurzaming wordt ook doorgeschoven naar 2024.

Landschapsbiografie (€ 75.000)
Het project is later gestart dan gepland vanwege personeelswisselingen en openstaande vacatures. Een eerste uitwerking heeft plaatsgevonden. De verwachting is dat het project, waarvoor in 2023 (€ 75.000) en in 2024 (€ 25.000) middelen uit het CUP beschikbaar zijn gesteld, volgend jaar gerealiseerd wordt.

Route Aduard/Park Aduard 825 (€ 70.000)
Dit participatieproject van 2019 (2de versie) is ontwikkeld uit de dorpsvisie. We hebben vervolgens een masterplan voor dit park opgesteld. Fase 1 is het bewegingsrondje dat ondertussen gerealiseerd is. Fase 2 heeft Landschapsbeheer Groningen uitgewerkt en omgezet naar een uitvoeringsplan voor kwalitatieve verbetering dorp en landschappelijke verbetering, zoals meer groen en wandelpaden. Wij nemen deel in dit participatieproject en bepalen niet het tempo. Door gebrek aan bestuursleden dorpsbelangen Aduard is sprake van vertraging. Dit dorpsinitiatief is nu met hernieuwde energie opgestart en de verdere planvoorbereiding loopt. Realisatie in 2024 met hoogstwaarschijnlijk koppeling met geld uit het TenneT Landschapscompensatieplan. Budget is voor het gemeentelijk deel € 75.000. In 2023 wordt naar verwachting € 5.000 besteed, € 70.000 wordt overgeheveld.

Toeristische bebording (€ 30.000)
Op dit moment wordt er met verschillende gebiedspartners druk gewerkt aan de bebording in het Westerkwartier. Dit is een meerjarig traject wat vermoedelijk tot in 2025 zal lopen. In 2024 zullen de eerste borden worden geplaatst, afhankelijk van de aanvullende financiering zal het aantal te plaatsen borden uitgebreid kunnen worden.

Beheerplan buitensportaccommodaties (€ 27.000)
De uitvoering is dit jaar belegd in de organisatie. Het opstellen van het plan is gestart en de afronding verwachten we niet eerder dan in het voorjaar 2024.

Gebiedsraad Westerkwartier (€ 25.000)
Dit budget is tijdelijk is ondergebracht bij de gemeente. Door wisselingen en opzeggen van vrijwillige leden van de Gebiedsraad is het opstarten vertraagd. De procedure voor het oprichten van een rechtsvorm (stichting) en aanstellen ondersteuner vraagt meer tijd dan verwacht, inmiddels is een aanvang gemaakt. Verwacht wordt dat het budget in 2024 geheel uitgegeven wordt dan wel ondergebracht bij de op te richten stichting.

Subsidie MTB-parcours Zuidhorn (€ 23.000)
In een raadsbesluit van de voormalig gemeente Zuidhorn is besloten subsidie te verlenen voor de aanleg van een MTB Parcours in Zuidhorn. De subsidie wordt pas uitgekeerd als aan alle procedures is voldaan. Er loopt nog een beroepstraject tegen de verleende vergunning. Derhalve keren we de subsidie nog niet uit en hevelen over naar 2024.

Programma 6 – Sociaal domein

Project Software Sociaal Domein (€ 150.000)
Er wordt één applicatie voor het sociaal domein gerealiseerd. Hiermee wordt een efficiënte, effectieve, rechtmatige en digitale uitvoering van wetgeving Wmo, Jeugd en Participatie ondersteund. Een deel van de implementatie heeft vertraging opgelopen en loopt door in 2024. In 2023 was een totaalbudget beschikbaar van € 401.000, voorgesteld wordt om een bedrag van € 150.000 over te hevelen naar 2024.

Opstellen integraal armoedebeleid (€ 90.000)
Voor de opdracht Armoedebeleid vanuit het collegeuitvoeringsprogramma is € 150.000 opgenomen om capaciteit hiervoor in te huren. Het eerste deel van de opdracht vindt in 2023 plaats (opstellen visie en voorstel aanpak). Na afronding van dit deel wordt in 2024 het tweede deel van de opdracht opgepakt: de daadwerkelijke aanpak bepalen en in uitvoering brengen. Hiervoor zijn wederom middelen nodig voor externe inhuur.

Verduurzaming vastgoed – maatschappelijk vastgoed (€ 29.770)
Diverse verduurzamingsmaatregelen zijn nog niet uitgevoerd in verband met nog lopende wettelijk verplichte onderzoeken en de problemen rond de netcongestie. Ook de lange levertijden van producten en installaties, en het gebrek aan uitvoerend personeel leidt tot vertraging. Voor dit programma gaat het om € 29.770. De dekking van de maatregelen uit de reserve verduurzaming wordt ook doorgeschoven naar 2024.

Programma 7 – Volksgezondheid en milieu

Uitvoeringskosten klimaatakkoord (€ 372.000)
Het budget is gereserveerd voor het versneld uitvoering geven aan klimaatdoelstellingen. Op lokaal niveau geven we uitvoering aan het klimaatakkoord aan de hand van het Duurzaamheidsbeleid 2020-2025. Het Rijk heeft in de meicirculaire van 2022 middelen eenmalig beschikbaar gesteld om de gemeentes te ondersteunen bij het versneld uitvoeren van lokaal klimaatbeleid. Het geld wordt ingezet voor de ondersteuning van een aantal nieuwe projecten en continuering van een aantal bestaande projecten. Dit jaar zijn we gestart met de uitvoering. Veel uitgaven, onder andere in de vorm van cofinanciering, zullen de komende jaren plaatsvinden. Het resterend budget van € 372.000 zal in 2024 worden ingezet voor diverse projecten in het kader van het Duurzaamheidsbeleid 2020-2025 en uitvoeringsplannen.

Lokaal plan SPUK GALA (€ 100.000)
Het plan van aanpak voor SPUK GALA (Gezond en Actief Leven Akkoord) dat in 2023 moest worden opgesteld (vereiste vanuit het Rijk) is grotendeel met eigen personele inzet gebeurd. In 2024 moet een vervolg worden gegeven aan deze opdracht, onder meer op coördinerende taken van het lokale plan. De verwachting is dat hiervoor extra capaciteit moet worden ingezet, daarom hevelen we dit budget over.

Programma 8 – Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing

Omgevingswet (€ 659.000)
In 2022 is door het Rijk een tegemoetkoming van € 804.000 toegekend ter dekking van de kosten die de gemeente maakt bij de implementatie van de Omgevingswet. Deze middelen zijn in 2023 gedeeltelijk gebruikt. De Omgevingswet schrijft voor dat uiterlijk 1 januari 2032 een omgevingsplan is opgesteld wat het gele grondgebied van de gemeente dekt. Dit vraagt veel capaciteit en kennis en is een extra opgave voor de gemeentelijke organisatie naast de reguliere werkzaamheden. Gedurende de komende jaren zal dan ook extra capaciteit ingehuurd moeten worden om het Omgevingsplan te kunnen realiseren. Van het bovengenoemde budget resteert nog € 659.000. Voorgesteld wordt dit bedrag over te hevelen naar 2024 en in te zetten als (gedeeltelijke) dekking voor het opstellen van het omgevingsplan.

Wet kwaliteitsborging bouw (€ 168.600)
De Wet Kwaliteitsborging Bouw treedt naar verwachting vanaf 1 januari 2024 gefaseerd in werking. Voor voorbereidingskosten van de invoering is € 168.600 beschikbaar. Dit bedrag wordt volledig overgeheveld naar 2024.

Woningbouwimpuls (€ 50.000)
Onder het programma Wonen van het collegeuitvoeringsprogramma zijn middelen gereserveerd om binnen de regio en met de provincie intensief samen te werken om gezamenlijk een impuls te geven aan de woningbouwopgave. Zoals in de 2e bestuursrapportage 2023 is aangegeven loopt het programma Wonen door krapte op de arbeidsmarkt en interne wisselingen binnen de formatie enige vertraging op. Daarom hevelen we dit budget over naar 2024. Inmiddels is een programmamanager aangesteld en deze zal intensief de samenwerking binnen de regio en met de provincie zoeken om een impuls te geven aan de woningbouwopgave.

Prioriteren woonplannen alle dorpen (€ 40.000)
Vanuit het collegeuitvoeringsprogramma is € 50.000 beschikbaar gesteld in 2023 voor het prioriteren van woonplannen voor alle dorpen. De eerste tien zijn uitgevoerd, de tweede ronde met zes woonplannen start nog in 2023, maar wordt afgerond in 2024. We verwachten dat € 40.000 van het budget in 2024 wordt ingezet.

Verduurzaming vastgoed (€ 26.550)
Diverse verduurzamingsmaatregelen zijn nog niet uitgevoerd in verband met nog lopende wettelijk verplichte onderzoeken en de problemen rond de netcongestie. Ook de lange levertijden van producten en installaties, en het gebrek aan uitvoerend personeel leidt tot vertraging. Voor dit programma gaat het om € 26.550. De dekking van de maatregelen uit de reserve verduurzaming wordt ook doorgeschoven naar 2024.

Centrumvisie Zuidhorn (€ 25.000)
In 2023 is € 50.000 beschikbaar voor voorbereidingen en het uitvoeren van een pilot met groen voor de Centrumvisie Zuidhorn. Een deel van deze kosten hiervoor zal in 2024 landen, daarom hevelen we de helft van het budget over.

A. Overzicht Overhead (taakveld 0.4)

Participatiebeleid (€ 70.000)
In het collegeuitvoeringsprogramma zijn middelen beschikbaar gesteld om een visie op participatie en participatiebeleid op te stellen. De uitvoering van dit project is in 2024 gepland, de voorbereiding hiervan is recent gestart. Deze fasering vloeit voort uit de beperkte beschikbaarheid van ambtelijke capaciteit voor dit onderwerp. De middelen zijn niet nodig voor de voorbereidende fase, deze voeren we uit binnen de beschikbare capaciteit in de eigen organisatie. De uitvoering vraagt daarentegen wel om budget voor de inzet van expertise en voor middelen om participatie daadwerkelijk vorm te kunnen geven.

Versterken Leren & ontwikkelen (€ 55.000)
Vanuit eenmalige middelen resteerde in 2023 nog € 55.000 om een impuls te geven aan het leren & ontwikkelen in onze organisatie. In 2023 hebben we onderzocht hoe dit het beste te kunnen doen, dit kostte meer tijd dan gedacht. De uitgaven hiervoor zullen we daardoor in 2024 doen, om die reden moeten we deze middelen overhevelen.

Online dienstverlening (€ 50.000)
Voor het optimaliseren van de online dienstverlening hebben we een plan van aanpak opgesteld en er is een budget van € 50.000 opgenomen in de begroting van 2023. Dit bedrag moet overgeheveld worden naar 2024. In 2024 is dan een totaalbedrag van € 100.000 gereserveerd. We willen als gemeente meerdere klantportalen ontsluiten via één centraal portaal waarvoor diverse technische koppelingen nodig zijn. De leveranciers van de verschillende klantportalen van iZaaksuite, Vergunningen (Omgevingswet) en software Sociaal Domein (X-Works) zijn in 2023 niet zover dat we als gemeente verder kunnen met de inrichting van de klantportalen. Daarnaast wordt gewerkt aan de track-and-trace functie van de portalen.

Direct duidelijk (€ 44.000)
Voor de borging van het project Direct Duidelijk na 2023 in de lijn, hebben we in het collegeuitvoeringsprogramma voor 2023 eenmalig € 50.000 begroot. De vacature voor 8 uur per week voor een projectleider die deze borging oppakt, heeft tweemaal uitgestaan zonder resultaat. Na de zomer van 2023 is een oplossing gevonden in een constructie waarin twee medewerkers 4 uur uitbreiding hebben gekregen voor deze opdracht. Zij zijn pas op 1 september van start gegaan, looptijd is één jaar, dus tot 1 september 2024. Daardoor bedragen de kosten in 2023 ongeveer € 6.000. Het restant van het budget wordt overgeheveld naar 2024 voor met name personele lasten, scholing en uitvoeringskosten.

B. Overzicht algemene dekkingsmiddelen (incl C. Overzicht vennootschapsbelasting)

Corona themafonds (€ 831.000)
Het college heeft in 2022 en 2023 besloten dat de middelen van het Themafonds Corona ingezet worden als tegemoetkoming bij de verhoogde energietarieven en voor het verduurzamen van gebouwen van maatschappelijke organisaties in het Westerkwartier (dorpshuizen, culturele instellingen en sportaccommodaties). De subsidieregeling voor de verhoogde energieprijzen loopt

eind 2023 af. Daarnaast was de planning om eind 2023 een regeling te hebben ontwikkeld voor verduurzaming. Door de komst van het nieuwe provinciebestuur met het daarbij behorende hoofdlijnenakkoord, lijken er mogelijkheden te ontstaan om op dit onderwerp deel te gaan nemen in een provinciale regeling. Naar verwachting scheelt dit veel werk en werkt het kostenbesparend. Momenteel wordt uitgezocht of dit kan, passend is en wat de kosten voor de gemeente hiervoor zijn. Mocht deze mogelijkheid toch niet passend zijn, dan werken we alsnog een gemeentelijke regeling uit voor deze doelgroep. Dit gaat niet meer lukken in 2023, daarom is het van belang dat het beschikbare budget meegenomen wordt naar 2024.

D. Overzicht Reserves (taakveld 0.10)

Reserve verduurzamingsmaatregelen (€ 236.547 voordeel)
Door enerzijds het tijdsbeslag dat de voorbereiding vergt en anderzijds de voorwaarde (het nog niet doen van uitgaven in 2022) aan de subsidieaanvraag welke in gang is gezet, wordt het budget verduurzaming vastgoed eerste tranche volledig overgeheveld naar 2024. Dit geldt tevens voor het beslag op de reserve verduurzamingsmaatregelen (zie ook budgetoverhevelingen programma's 5,6 en 8).

3. Verwerking septembercirculaire 2023

De septembercirculaire 2023 bevat dermate wijzigingen, dat we deze nog willen verwerken in de begroting 2023.

A. Overzicht Overhead (taakveld 0.4)

Veilig wonen (€ 7.000 nadeel incidenteel, dekking door voordeel op B. Algemene dekkingsmiddelen)

Alle gemeenten ontvangen 4 jaar een decentralisatie-uitkering van € 7.000 de veiligheid van decentrale politieke ambtsdragers. Ten behoeve van een veilige woonplek zal een breed pakket van preventieve maatregelen worden gehanteerd, waaronder fysieke, elektronische en digitale maatregelen. We voegen dit bedrag toe aan ons arbo-budget.

B. Overzicht algemene dekkingsmiddelen

Gemeentefonds (€ 1.292.000 voordeel incidenteel)

In de raadsbrief bij de septembercirculaire is het gepresenteerde effect voor het meerjarenbeeld van deze circulaire voor jaarschijf 2023 € 1.222.000. Daarnaast hebben we € 70.000 ontvangen aan nabetaling 2022. Het positieve effect van de septembercirculaire 2023 wordt door een aantal zaken verklaard:

- Inzet van een taakmutaties/intensiveringen van € 7.000 (zie ook A. Overhead)
- Effect op de ruimte in het meerjarenbeeld; een bedrag van € 1.215.000. Dit bedrag wordt uiteindelijk per saldo als incidenteel voordeel voor uitkeringsjaar 2023 in deze rapportage verwerkt.

Voor een nadere toelichting op de septembercirculaire 2023 verwijzen we naar de raadsbrief daarover.

4. Overige wijzigingen

In dit hoofdstuk zijn een aantal overige bijstellingen in de begroting verwerkt.

Programma 5 – Sport, cultuur en recreatie

Tegemoetkoming energielasten zwembaden 2022 (lasten €700.000 nadeel, baten € 700.000 voordeel, saldo € 0) Zwembaden hebben te maken met stijgende meerkosten voor energielasten. Voor 2022 heeft het Rijk een specifieke uitkering beschikbaar gesteld voor gedeeltelijke vergoeding van deze meerkosten. De uitkering voor 2022 is in 2023 ontvangen en wordt doorbetaald aan de zwembaden in onze gemeente.

Detacheringsvergoeding groenonderhoud Novatec (lasten € 42.000 nadeel, dekking door extra baten op programma 6)
De detacheringsvergoeding aan Novatec met betrekking tot groenonderhoud neemt met €42.000 toe. Op programma 6, onderdeel actualisatie budgetten Novatec, stijgen de begrote baten ook met € 42.000.

Programma 6 – Sociaal domein

Energietoeslag 2023 (lasten € 2.345.000 nadeel, dekking uit gemeentefonds)
Op 3 oktober heeft de Eerste Kamer ingestemd met het wetsvoorstel Eenmalige Energietoeslag 2023. Om uitvoering te geven aan deze wet geven we aan minima in het laatste kwartaal van 2023 een eenmalige energietoeslag van 800 euro. Ter compensatie ontvangen we een extra uitkering in het Gemeentefonds. Op basis van de huidige inzichten bedraagt deze extra uitkering € 2.345.000. Het exacte bedrag wordt bekend gemaakt bij de decembercirculaire. Voorgesteld wordt om vooruitlopend hierop de lasten te verhogen met € 2.345.000. Daar staat tegenover een begrote bate van € 2.345.000 bij het overzicht Algemene Dekkingsmiddelen.

Definitief Rijksbudget BUIG[1] (baten € 1,1 miljoen voordeel)
Op 29 september is het definitieve Rijksbudget BUIG voor 2023 bekend gemaakt. Deze valt voor gemeente Westerkwartier € 1,1 miljoen hoger uit dan begroot. Deze positieve bijstelling wordt met name veroorzaakt door loonprijsbijstelling. Dit hangt samen met de verhoging van het wettelijk minimumloon per 1 januari 2023 met 10%. In het kader van de tweede bestuursrapportage is er al nader gekeken naar de verwachte lasten van BUIG. Dit heeft niet geleid tot een budgettaire bijstelling.

Afrekening ESF Project REACT-EU 2020-2022 (baten € 404.000 voordeel)
We ontvangen van de Arbeidsmarkregio Groningen de afrekening van het regionale ESF Project REACT-EU. Het betreft een bedrag van € 404.000 over de periode 2020-2022. Dit is hoger dan normaal vanwege de 100% subsidie in de corona-periode; normaal is het 40%. De afrekening is nog onder voorbehoud van een eventuele tweedelijnscontrole door de Rijksauditdienst. Uiterlijk 21 december 2024 wordt de subsidie definitief vastgesteld.

Actualisatie budgetten Novatec (lasten € 924.000 nadeel, baten € 674.000 voordeel, per saldo € 250.000 nadeel)

[1] BUIG is de benaming voor een gebundelde uitkering van het Rijk aan gemeenten voor het bekostigen van de uitkeringen in het kader van de Participatiewet, IOAW, IOAZ en Bbz 2004 (levensonderhoud startende ondernemers) en voor de inzet van loonkostensubsidie.

Actualisatie van de budgetten Novatec laat € 924.000 hoger lasten zien. Dit als gevolg van bijstelling op de loonkosten Wsw en Cao aan de slag door CAO wijzigingen. Daar staan hogere baten tegenover van € 674.000. De hogere baten bestaan uit een hogere doorbelasting van loonkosten aan de gemeente Noordenveld, hogere loonkostensubsidie als gevolg van aanpassingen in de Cao aan de slag en een hogere doorbelasting groen detachering.

Bij Algemene Dekkingsmiddelen sprake van een voordeel van € 666.000 (zie overzicht Algemene Dekkingsmiddelen). Bij de meicirculaire hebben we dit bedrag ontvangen als integratie-uitkering Participatie. In afwachting van actualisatie begroting Novatec zijn deze middelen toegevoegd aan de stelpost indexatie. In deze rapportage vallen deze middelen vrij.

Indexering De Schans (lasten € 145.000 nadeel, dekking stelpost indexering)
De kosten voor compensatie loon- en prijsstijgingen voor de tweede helft van 2023 bedragen € 145.000. Hiervoor is dekking in de stelpost indexering.

Programma 8 – Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing

Winstnemingen en verliesvoorzieningen grondexploitaties (lasten € 250.000 nadeel, baten € 1.850.000 miljoen voordeel, saldo € 1.600.000 voordeel. Hier staat een nadeel van € 750.000 tegenover bij Algemene Dekkingsmiddelen).
In juli 2023 heeft de gemeenteraad de Meerjaren Prognose Grondexploitaties per 1 januari 2023 vastgesteld. De basis hiervoor is een herziening per grondexploitatie. Deze bestaat voornamelijk uit het herzien van de verschillende parameters en prognose van de te verkopen kavels. Inmiddels zijn de eerste acht maanden van 2023 voorbij en kunnen we per project een voorzichtige doorkijk maken naar het einde van het jaar. In het algemeen kan gesteld worden dat over de hele linie het beeld van de grondexploitaties gunstiger is dan begin dit jaar. De kostenstijging voor het bouw en woonrijp maken stabiliseert, er wordt af en toe zelfs scherp ingeschreven op aanbestedingen. Daarnaast worden (projectmatige) kavels goed verkocht. Met de kennis van dit moment stellen we de begroting bij met de volgende tussenstanden per grondexploitatie:

Winstneming	
Roblespark	€ 150.000
Alberdaheerd II	€ 600.000
Totaal	**€ 750.000**

Er is in de begroting 2023 geen rekening gehouden met winstneming, dus dit betekent een voordeel van € 750.000 ten gunste van de reserve Grondexploitaties, deze valt onder Algemene dekkingsmiddelen.

Verliesvoorziening	
Oostindie Leek	€ -500.000
Oostindie Zuid	€ -600.000
Zevenhuizen-Oost	€ 90.000
Oostergast	€ 160.000
Totaal	**€ -850.000**

Per saldo zal er € 850.000 worden onttrokken uit de verliesvoorzieningen ten gunste van het jaarrekeningresultaat.

Algemene dekkingsmiddelen

Energietoeslag 2023 (baten € 2.345.000 voordeel, staat nadeel bij programma 6 tegenover)
Op 3 oktober heeft de Eerste Kamer ingestemd met het wetsvoorstel Eenmalige Energietoeslag 2023. Ter compensatie ontvangen we een extra uitkering in het Gemeentefonds. Op basis van de huidige inzichten bedraagt deze extra uitkering € 2.345.000. Het exacte bedrag wordt bekend gemaakt bij de decembercirculaire. Voorgesteld wordt om vooruitlopend hierop de baten te verhogen met € 2.345.000. Daar staat tegenover een begrote last van € 2.345.000 bij programma 6.

Inzet Reserve Cofinanciering (lasten en baten € 1 miljoen lager, per saldo € 0)
Op basis van het collegeuitvoeringsprogramma is dit jaar een bestemmingsreserve cofinanciering projecten van € 3 miljoen gevormd. Met deze bestemmingsreserve kunnen we cofinanciering inzetten voor projecten waarvoor Europees, landelijk en regionaal subsidies beschikbaar zijn. Om snel in te kunnen spelen op dergelijke projecten hebben we in de begroting al een onttrekking aan deze reserve opgenomen (in 2023, 2024 en 2025 een jaarlijkse onttrekking van € 1 miljoen). We verwachten deze inzet in 2023 niet nodig te hebben. Projecten die dit jaar in gang zijn gezet kunnen op andere wijze worden gedekt of leiden pas in 2024 tot cofinanciering.

Stelpost indexering voor Novatec (baten € 666.000 voordeel, staat voor € 292.000 nadeel bij programma 5 en 6 tegenover)
Bij de meicirculaire 2023 steeg onze integratie-uitkering Participatie met € 666.000. Het grootste deel van de stijging komt door toegekende loonprijscompensatie. We hebben deze meeropbrengst eerder toegevoegd aan de stelpost indexering. In deze rapportage hebben we de begroting Novatec geactualiseerd. Dat betekent voor programma 5 een uitzetting van € 42.000 en voor programma 6 een uitzetting van per saldo € 250.000. Tegenover de uitzetting van € 292.000 staat een vrijval van € 666.000. Per saldo is sprake van een voordeel van € 374.000.

Overige inzet stelpost indexering (baten 275.000 voordeel, staat € 145.000 nadeel bij programma 6 tegenover)
We dekken de indexatie van De Schans van € 145.000 uit deze stelpost.
Daarnaast kan een bedrag van € 130.000 uit de stelpost vrijvallen. Dit bedrag is aan de stelpost toegevoegd in verband met indexatie Voogdij. Bij een eerdere actualisatie van de Jeugd-budgetten is ook indexatie Voogdij meegenomen, maar deze dekking niet.

Toevoeging reserve grondexploitatie (lasten € 750.000 nadeel)
De tussentijdse winstnemingen voor de plannen Roblespark en Alberdaheerd II (zie toelichting bij programma 8) worden toegevoegd aan de reserve grondexploitatie.

Actualisatie rente (lasten en baten € 287.000 hoger, saldo € 0)
In de tweede bestuursrapportage hebben we aangegeven dat we het effect van de stijgende rentekosten in beeld brengen. We verwachten dat in 2023 zowel de te betalen korte en lange rente als de door ons te ontvangen korte rente € 287.000 hoger liggen dan begroot.

Actualisatie salarissen en inhuur (lasten per saldo € 0)
Zoals in de tweede bestuursrapportage bij overige ontwikkelingen aangekondigd hebben we in beeld gebracht of er sprake is van meerkosten in verband met inhuur waarvoor geen dekking is. De conclusie hieruit is dat we geen extra middelen vragen.
We hebben een aanvullende analyse gemaakt van onze salaris- en inhuurkosten om te beoordelen

of er sprake is van meerkosten waarvoor geen dekking is. We zien nog steeds dat een deel van onze formatie ingevuld wordt door inhuur. De kosten hiervan zijn veelal hoger dan vast personeel. Daar tegenover staat dat sommige vacatures later dan verwacht of voor minder uren ingevuld worden. Financieel betekent dat een voordeel. Naar het huidige beeld kunnen we de meerkosten daarmee dekken.
Ten aanzien van inhuur wegens ziekte en zwangerschap verwachten we in 2023 € 355.000 meer nodig te hebben dan begroot. Ook deze meerkosten kunnen naar de huidige inschatting worden gedekt uit het voordeel bij salarissen. Hiertoe is een budgetneutrale begrotingswijziging opgenomen.

Bijlage 1. Overzicht begrotingswijzigingen programmaniveau

Lasten *(bedragen x € 1.000)*			
Programma's/financiële overzichten	**Huidige begroting**	**Toename lasten 3e BR**	**Nieuwe begroting**
0. Bestuur en ondersteuning	-5.828.119	0	-5.828.119
1. Veiligheid	-6.562.751	0	-6.562.751
2. Verkeer, vervoer en waterstaat	-11.338.400	350.000	-10.988.400
3. Economie	-775.516	25.000	-750.516
4. Onderwijs	-7.868.632	-16.000	-7.884.632
5. Sport, cultuur en recreatie	-19.263.808	850.817	-18.412.991
6. Sociaal domein	-104.863.191	-3.144.326	-108.007.517
7. Volksgezondheid en milieu	-28.450.404	472.000	-27.978.404
8. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	-7.373.640	719.150	-6.654.490
A. Overzicht overhead	-22.934.242	-38.000	-22.972.242
B. Overzicht algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien	-5.354.540	2.501.336	-2.853.204
C. Overzicht vennootschapsbelasting	-50.000	0	-50.000
D. Overzicht reserves	-20.958.593	-5.235.140	-26.193.733
Totaal lasten	**-241.621.836**	**-3.515.163**	**-245.136.999**

Baten *(bedragen x € 1.000)*			
Programma's/financiële overzichten	**Huidige begroting**	**Toename baten 3e BR**	**Nieuwe begroting**
0. Bestuur en ondersteuning	871.594		871.594
1. Veiligheid	47.665		47.665
2. Verkeer, vervoer en waterstaat	401.434		401.434
3. Economie	42.702		42.702
4. Onderwijs	1.321.557		1.321.557
5. Sport, cultuur en recreatie	2.512.560	692.950	3.205.510
6. Sociaal domein	40.461.311	2.177.682	42.638.993
7. Volksgezondheid en milieu	24.912.573		24.912.573
8. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	1.483.778	1.850.000	3.333.778
A. Overzicht overhead	451.498	250.000	701.498
B. Overzicht algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien	143.645.363	3.923.740	147.569.103
C. Overzicht vennootschapsbelasting	0		0
D. Overzicht reserves	28.832.266	-1.236.547	27.595.719
Totaal baten	**244.984.301**	**7.657.825**	**252.642.126**

Resultaat	**3.362.465**	**4.142.662**	**7.505.127**

Bijlage 2. Totaaloverzicht budgetoverhevelingen

Programma's/financiële overzichten *(bedragen x € 1.000)*	Onderwerp	Mutatie
2. Verkeer, vervoer en waterstaat	Verbetering toegankelijkheid Marum inclusief straatmeubilair	55
	Nieuwe wegenlegger	20
	Herinrichting parkeerplaats Liekeblom/ de Schans	90
	Fietspaaltjesproject	35
	Opruimen slootruigte mileustraat Tweemat	150
	Totaal 2. Verkeer, vervoer en waterstaat	***350***
3. Economie	Opstellen bedrijventerreinenvisie	25
	Totaal 3. Economie	***25***
5. Sport, cultuur en recreatie	Subsidie MTB Parcours	23
	Route Aduard/Park Aduard 825	70
	Erfgoeddeal Middag Humsterland	263
	Gebiedsraad Westerkwartier	25
	Landschapsbiografie	75
	Toeristische bebording	30
	Visie recreatie en toerisme	443
	Zonnepanelen minima Topsporthal Leek	200
	Onderhoud gemeentelijke Rijksmonumenten	250
	Beheerplan Sportaccommodaties	27
	Verduurzaming vastgoedportefeuille	180
	Totaal 5. Sport, cultuur en recreatie	***1586***
6. Sociaal domein	Project software Sociaal Domein	150
	Opstellen integraal armoedebeleid	90
	Verduurzaming vastgoedportefeuille	30
	Totaal 6. Sociaal domein	***270***
7. Volksgezondheid en milieu	Uitvoeringskosten klimaatakkoord	372
	Lokaal plan SPUK GALA	100
	Totaal 7. Volksgezondheid en milieu	***472***
8. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	Omgevingswet	659
	Centrumvisie Zuidhorn	25
	Impuls woningbouwopgave	50
	Prioriteren woonplannen alle dorpen	40
	Wet kwaliteitsborging bouw	169
	Verduurzaming vastgoed	27
	Totaal 8. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	***970***
A. Overzicht overhead	Online dienstverlening	50
	Participatiebeleid	70
	Versterken Leren & ontwikkelen	55
	Direct duidelijk	44
	Totaal Overzicht overhead	***219***
B. Overzicht algemene dekkingsmiddelen	Corona themafonds	831
	Totaal Overzicht algemene dekkingsmiddelen	***831***
D. Overzicht reserves	Reserve verduurzamingsmaatregelen	-237
	Totaal Overzicht reserves	***-237***
Eindtotaal		**4.486**